

Den 23. oktober 2003 afgav jeg en endelig rapport vedrørende inspektionen den 11. juni 2003 af Arresthuset i Holbæk. I rapporten bad jeg arresthuset og direktoratet om udtalelser mv. om nærmere angivne forhold.

Jeg modtog herefter en udtalelse af 22. januar 2004 med bilag fra direktoratet, herunder en udtalelse af 19. november 2003 fra arresthuset.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad punkt 2.2. Cellerne

Jeg bad arresthuset om at oplyse om de indsatte vil kunne få opsat gardiner hvis de ønsker det/har et særligt behov for det.

Arresthuset har oplyst at arresthuset er enig i at der – især på øverste etage – er behov for afskærmning for solen, ligesom gardinerne vil have betydning for helhedsindtrykket af cellen. Arresthuset har modtaget stofprøver der opfylder kravene om at være brandbeskyttede, fra væveriet i Statsfængslet i Horsens.

Arresthuset har desuden oplyst at talsmændene har foreslået at der i stedet blev opsat persiener der er mere uigennemtrængelige for lys. Arresthuset har dog ikke valgt denne løsning, og det skyldes primært at persiener er vanskelige at renholde. Persiener vil også være i vejen for vinduerne når disse åbnes.

Når økonomien tillader det, vil arresthuset indkøbe gardiner til arresthuset.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad arresthuset om at oplyse om det i stedet for opsætning af bogkasser som havde været overvejet, var overvejet at opsætte toilethylder i cellerne. Hvis det ikke var tilfældet, bad jeg arresthuset om at overveje det og om at blive orienteret om resultatet af arresthusets overvejelser.

Arresthuset har oplyst at arresthuset er begyndt at opsætte trekantede toilethylder på cellerne. Hylderne, der er 40 cm på trekantens korte sider, opsættes efter samme princip som tv-hylderne, og der monteres en håndklædekrog på hyldens underside.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 2.2.1. Venterum

Jeg anmodede arresthuset om at oplyse nærmere om planerne om at indrette venterummet til skolestue og fælleslokale for indtil fire indsatte.

Arresthuset har oplyst at der er stor interesse for at give indtil fire indsatte adgang til fællesskab i venterummet, ligesom der er en tilsvarende interesse for at bruge cellen til undervisningsformål. I 2000 fastsatte arresthuset retningslinjer for anvendelse af fællesrummet til fællesskab for indtil fire indsatte, og arresthuset har anvendt cellen i henhold hertil. Presset på arresthusets kapacitet har i den sidste halvdel af år 2002 og hele år 2003 forhindret at rummet har kunnet anvendes til fællesskab og til undervisningsformål. Arresthuset har telefonisk over for direktoratet i øvrigt oplyst at venterummet nu er malet.

Direktoratet har henholdt sig hertil og har supplerende oplyst at kapacitetsudnyttelsen i 2004 ifølge den nye flerårsaftale vedrørende kriminalforsorgens økonomi skal falde til 92 %, hvorefter det skulle være muligt at benytte rummet til fællesskab og undervisning.

Jeg har noteret mig det oplyste og går ud fra at rummet anvendes til fællesskab og undervisning når det er/bliver muligt.

Ad punkt 2.3.4. Gårdtursarealer

Jeg noterede mig at det af økonomiske grunde hidtil ikke har været muligt at realisere arresthusets og de indsattes ønske om sammenlægning af gårdene som er utidssvarende, og at arresthuset ville søge direktoratet om midler til ombygningen når der viste sig mulighed herfor. Jeg bad om at blive underrettet når denne ansøgning til sin tid blev indgivet, og om resultatet af direktoratets behandling af ansøgningen.

Arresthuset har oplyst at arresthuset har drøftet gårdtursarealet med en medarbejder fra ressourcestyringskontoret i direktoratet. I drøftelserne indgik dels arresthusets ønske om sammenlægning af gårdtursarealet, dels den vedligeholdelsesmæssige stand af den ydre mur.

Direktoratet har oplyst at der endnu ikke er modtaget nogen ansøgning om særbevilling til sammenlægning af gårdtursarealerne. Direktoratet vil orientere mig når der foreligger en ansøgning fra arresthuset.

Jeg har noteret mig at direktoratet vil orientere mig når direktoratet har modtaget en (egentlig) ansøgning fra arresthuset om sammenlægning af gårdene.

Ad punkt 2.3.7. Vaskefaciliteter

Jeg henstillede til arresthuset at ændre det anførte i husordenen om at (gangmandens) vask af indsattes tøj sker på de indsattes eget ansvar. Jeg bad om underretning om hvad der skete i anledning af min henstilling.

Arresthuset har oplyst at husordenen er blevet ændret på dette punkt, således at det ikke længere fremgår at (gangmandens) tøjvask sker på den indsattes eget ansvar. Arresthuset har vedlagt kopi af arresthusets reviderede husorden (af 1. oktober 2003).

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Ad punkt 2.3.8. Bibliotek

Jeg bad arresthuset om en kopi af den aftale som arresthuset har indgået med biblioteket om biblioteksbetjeningen af arresthuset.

Arresthuset har vedlagt kopi af den lokale biblioteksaftale. Direktoratet har bemærket at denne aftale er i overensstemmelse med den generelle aftale på området. Af aftalen fremgår det at arresthuset har betjeningsniveau A. I en følgeskrivelse hvor med biblioteket har fremsendt aftalen, fremgår det at der er afsat 1½ personaletime pr. uge, fordelt med 1 assistenttime og ½ bibliotekartime, til at finde bøger frem og transportere dem mv. og til diverse administrative funktioner som er tilknyttet biblioteksbetjeningen.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Endvidere bad jeg arresthuset om at oplyse om der er et bogkatalog i biblioteket. Hvis det ikke var tilfældet, henstillede jeg til arresthuset at rekvirere et bogkatalog

hvis det var muligt. Hvis bogkataloger eller lignende (alene) findes på bibliotekets hjemmeside, henstillede jeg til arresthuset at udprinte et katalog.

Arresthuset har sammen med bibliotekaren der kommer i arresthuset, redegjort for hvordan de indsatte orienteres om nyudgivelser. Bibliotekaren har således oplyst at der ikke findes et bogkatalog, men at der til stadighed udkommer nye opdelt i genrer. Bibliotekaren har anbefalet at arresthusets bibliotek får en fortegnelse over de bøger Holbæk Bibliotek udlåner i genrerne kriminalromaner, rejsebeskrivelser, biografier, gamle danske skønlitterære forfattere og tegneserier, og at kataloger over nyudgivelser inden for alle genrer bliver stillet til rådighed på biblioteket.

Arresthuset har oplyst at de indsatte var enige i disse forslag, og at den skitserede ordning blev iværksat umiddelbart efter forelæggelsen for de indsatte.

Direktoratet har udtalt at direktoratet ikke har yderligere bemærkninger.

Jeg har heller ingen bemærkninger hertil og tager det oplyste til efterretning.

Ad punkt 2.3.9. Personalerum mv.

Jeg bad arresthuset om at oplyse hvad der videre måtte ske i anledning af arresthusets ønske om at opsætte en tremmedør (som arresthuset er i besiddelse af) mellem administrationsområdet og gangen til cellegangen således at overvagtmasterens kontor kan benyttes til sagsbehandling.

Jeg nævnte i øvrigt under inspektionen at det efter min opfattelse er uhensigtsmæssigt at overvagtmasterens kontor anvendes til flere funktioner, herunder som lægeværelse, men bortset fra at nævne dette foretog jeg mig ikke noget i den anledning.

Arresthuset har oplyst at arresthuset stadig ønsker at give kontaktpersonerne et roligt sted til den administrative sagsbehandling vedrørende de indsatte – i et lokale der

også giver mulighed for uforstyrret samtale. Da arresthusets bygningsmæssige forhold er begrænsede, var det den umiddelbare opfattelse at overvagtimesterkontoret opfyldte betingelserne, men da der blev udtrykt betænkelighed i inspektionsrapporten ved dette kontors anvendelse til flere formål, blev overvejelserne skrinlagt.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg er fortsat af den opfattelse at det er uhensigtsmæssigt at anvende et kontor til flere funktioner. Mine bemærkninger herom sigtede dog først og fremmest til anvendelsen både som kontor og lægeværelse, men da arresthuset på grund af de bygningsmæssige forhold ikke har mulighed for at indrette lægeværelse et andet sted, foretog jeg mig ikke mere vedrørende dette forhold. Jeg har således ingen bemærkninger til at overvagtimesterkontoret tillige anvendes som sagsbehandlerkontor hvis dette findes hensigtsmæssigt.

Ad punkt 3.1. Arbejde

Af et notat fra et møde den 27. juni 2003 fremgik det at der var tegn på at der snart ville komme arbejde til arresthuset idet regionsværkmesteren havde fået kontakt til et firma der tidligere har fået arbejde udført af kriminalforsorgen. Når det var afklaret om arresthuset fik det pågældende arbejde, bad jeg om underretning herom. Hvis arresthuset fik arbejdet, bad jeg desuden arresthuset om at oplyse hvad arbejdet består i, og hvor mange indsatte det giver beskæftigelse til.

Arresthuset har oplyst at arresthuset har fået del i den nævnte beskæftigelse. Arbejdsopgaven består i at ompakke og prismærke dameundertøj hvilket har givet arbejde til syv indsatte. Arbejdet er sæsonpåvirket hvorfor man må påregne en vis afmatning i december måned hvor undertøjet forventes at være i butikkerne. Firmaet har dog givet tilsagn om at arresthuset får del i de nye arbejdsopgaver fra januar til maj.

Arresthuset har videre oplyst at arresthuset derudover har pakkeopgaver for et firma der sælger udstyr til karpefangst. Dette arbejde består i at pakke et givet antal spindere, kroge og lignende i små plastikposer, montere en paphænger på posen med en hæfteklammer og påsætte en strekkode. Tre indsatte er beskæftiget med denne opgave.

Endelig samler de indsatte kalendere for et lokalt trykkeri. Opgaven består i at indsætte en kalender, en planner, en informationsmappe, en blok og et atlas i et plastikomslag. Fire indsatte er beskæftiget med denne opgave. Arresthuset har fået løfte om at ville få andre opgaver for trykkeriet i fremtiden.

Derudover har arresthuset netop fået løfte om at modtage arbejdsopgaver fra et firma der blandt andet laver rosetter til fastgørelse af blandt andet skruer og kroge i gipsvægge.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste om at beskæftigelsesforholdene i arresthuset er blevet (væsentligt) bedre siden inspektionen.

Jeg gik ud fra at arresthuset ville kontakte revalideringscentre som arresthuset ifølge det oplyste under inspektionen havde overvejet at samarbejde med, med henblik på om muligt at etablere et sådant samarbejde, og jeg bad arresthuset om at underrette mig om resultatet af denne kontakt.

Arresthuset har oplyst at arresthuset med sikkerhed vil arbejde for at etablere en varig beskæftigelse af de indsatte, men på grund af sygdom i personalegruppen, en enorm kapacitetsudnyttelse og forbruget af personaleresourcer til den arbejdsdrift der er igangsat, har det kun været muligt at føre mindre forpligtende samtaler med revalideringscentre.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Med den bemærkning at jeg går ud fra at arresthuset løbende i lyset af beskæftigelses-situationen i arresthuset vil overveje behovet for en mere formel kontakt med revalideringscentre med henblik på om muligt at etablere et samarbejde, har jeg noteret mig det oplyste.

Jeg noterede mig at arresthuset havde godkendt de indsattes ønske om en gangmand mere, og at der var udarbejdet udkast til en aftale om gangmændenes arbejdstid og opgavefordeling mv. som var fremsendt til Direktoratet for Kriminalforsorgen med henblik på godkendelse. Jeg bad om oplysning om resultatet af direktoratets behandling af sagen.

Arresthuset har oplyst at direktoratets ressourcestyringskontor uden bemærkninger har godkendt arresthusets udkast til aftale om ansættelse af en ekstra gangmand og overfor arresthuset har udtrykt påskønnelse af det udviste initiativ.

Direktoratet har henholdt sig hertil og har tilføjet at direktoratet har meddelt arresthuset at ansættelse af yderligere gangmænd ikke kræver godkendelse i direktoratet da det er arresthuset der står for fordelingen af arbejdsopgaver.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 3.2. Fritid

Da det ikke fremgik af husordenen/fællesskabsreglerne (om og i givet fald) hvornår fritidsrummene kan benyttes i weekenden og på helligedage, bad jeg for en ordens skyld arresthuset om at oplyse herom. Jeg tilkendegav samtidig at jeg gik ud fra at arresthuset i forbindelse med førstkommende revision af husordenen/fællesskabsreglerne ville overveje at indføre oplysninger om tidspunkter for brug af fritidsrummene i weekenden og på helligedage.

Arresthuset har oplyst at de indsatte på lørdage, søndage og helligdage kan benytte fritidsfaciliteterne fra kl. 09.00 til 11.00, fra 13.00 til 17.00 og fra 18.30 til 20.30 svarende til det tidsrum hvor der kan afholdes fællesskab. Brugen af lokalerne sker efter forudgående reservation og kan kun efter det tjene stegørende personales godkendelse benyttes af flere end to indsatte ad gangen. Gårdturen afholdes på lørdage, søndage og helligdage fra kl. 09.00 til 09.30 og fra 14.00 til 14.30. Gårdturen bliver dog typisk længere når vejret og stemningen tilsiger det. Tidspunkterne for benyttelsen af fritidsrummet er indføjet i den reviderede husorden af 1. oktober 2003 som arresthuset som tidligere nævnt har vedlagt.

Direktoratet har udtalt at direktoratet ikke har yderligere bemærkninger.

Jeg har noteret mig det oplyste, herunder at tidspunkterne for benyttelse af fritidsfaciliteterne i weekenden og på helligdage nu fremgår af husordenen.

Ad punkt 3.3. Fællesskab

Jeg bad arresthuset oplyse hvordan fællesskab på dobbeltcellerne praktiseres.

Arresthuset har oplyst at de indsatte på dobbeltcellerne har samme adgang til fællesskab som andre indsatte der ikke er isoleret efter rettens bestemmelser. Indsatte på dobbeltcellerne er dog henvist til at afholde cellefællesskab i den enecelle som deres valgte fællesskabsmakker er placeret i.

Direktoratet har henholdt sig til det af arresthuset oplyste.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad arresthuset om at oplyse hvorvidt de indsatte der har fællesskab, normalt er låst inde på cellerne.

Arresthuset har oplyst at ophold på cellerne som udgangspunkt sker for låst dør, herunder også under afholdelse af fællesskab. Der kan være situationer hvor personalet skønner det mest hensigtsmæssigt at en dør står ulåst, f.eks. hvis cellens beboer er psykisk skrøbelig og har behov for løbende kontakt til personalet, eller personalet finder det påkrævet at observere en indsats velbefindende.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Når direktoratet havde taget stilling til Arresthuset i Holbæks retningslinjer for fællesskab, bad jeg om underretning om resultatet heraf og om kopi af arresthusets endelige retningslinjer.

Direktoratet har i et brev af 19. januar 2004 til arresthuset med kopi til mig godkendt arresthusets fællesskabsregler, og det fremgår heraf på hvilket grundlag det er sket. I brevet har direktoratet tillige anført at direktoratet såfremt det igen bliver muligt at benytte venterummet til fællesskab og undervisning, går ud fra at det kommer til at fremgå af arresthusets retningslinjer for fællesskab. Til inspiration har direktoratet i øvrigt vedlagt et notat med ideer til styret fællesskab. (I godkendelsesskrivelsen er det noteret at der lejlighedsvis er fællesspisning hvilket også blev oplyst under inspektionen, jf. pkt. 3.2.)

Jeg har noteret mig at direktoratet har godkendt arresthusets fællesskabsregler. Jeg har ingen bemærkninger hertil, ud over at jeg går ud fra at arresthuset ud over fællesspisning overvejer mulighederne for styret fællesskab (tilrettelagt fællesskab), jf. direktoratets liste med ideer til et sådant fællesskab.

Ad punkt 3.4. Undervisning

Jeg gik ud fra at det der er anført i direktoratets rapport fra 1998 vedrørende direktoratets interne inspektion om at arresthuset er tildelt 216 timer om året svarende til ca. fem timer om ugen, fortsat var gældende, og at de tre timer om ugen der nævnes i husordenen, er egentlige undervisningstimer i arresthuset (mens resten er forberedelse). Jeg bad dog arresthuset om at oplyse om det var korrekt forstået.

Arresthuset har oplyst at de tre timer der er nævnt i husordenen, er det maksimale antal undervisningstimer den indsatte kan honoreres for og omfatter både undervisnings- og forberedelsestid.

Arresthuset har supplerende den 19. januar 2004 telefonisk over for direktoratet oplyst at reglen er indsat i husordenen med henblik på at sikre at så mange indsatte som muligt kan få tilbud om undervisning. Alle de 216 tildelte undervisningstimer (lektioner) udnyttes. Arresthuset har endelig oplyst at reglen i husordenen om at en indsat maksimalt kan honoreres for tre undervisningstimer, er et udgangspunkt der kan fraviges, såfremt særlige behov hos den enkelte indsatte tilsiger det. Dette fremgår også af formuleringen af reglen i husordenen.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg anmodede om oplysning om hvad der videre skete i anledning af det oplyste i direktoratets inspektionsrapport om at ordningen hvorefter undervisningen blev forestået af en af arresthusets fængselsfunktionærer der er uddannet lærer, var midlertidig. Rejseinspektionen foreslog at undervisningen fremover blev varetaget af en fængselslærer fra Statsfængslet i Jyderup, men arresthuset ønskede at beholde den gældende ordning. Det fremgår af rapporten at direktoratet ville vende tilbage til sagen, men ikke hvad der videre skete i den anledning. På tidspunktet for inspektionen

blev undervisningen fortsat varetaget af en af arresthusets fængselsfunktionærer. Undervisningen er et ekstra arbejde som den pågældende udførte ved siden af sit fuldtidsarbejde i arresthuset.

Arresthuset har bl.a. oplyst at arresthuset nu har indkøbt tavle, overhead og pc'er til undervisningsbrug. Den printer som der er er bevilget penge til (fra velfærdskontoen) er endnu ikke indkøbt. Arresthuset har dog været nødt til at fjerne det nævnte inventar fra venterummet da bkalet på grund af kapacitetsudnyttelsen har skullet bruges til andre formål. Arresthuset ønsker fortsat at kunne bruge rummet til undervisningsformål da det – med det nævnte udstyr og muligheden for at eleverne kan indtage en bekvem skrivestilling – er det bedst egnede lokale inden for arresthusets sikrede område.

Direktoratet har oplyst at direktoratet beklageligvis ikke i forlængelse af direktoratets inspektion har foretaget sig yderligere vedrørende spørgsmålet om tilrettelæggelsen af undervisningen. Direktoratet har imidlertid i december 2003 drøftet undervisningssituationen med arrestforvareren og Statsfængslet i Jyderup. Der blev truffet aftale om at den fængselsfunktionær der har undervist de indsatte, skulle ophøre som lærer med udgangen af februar 2004. Statsfængslet i Jyderup har fra dette tidspunkt overtaget undervisningen i arresten. Statsfængslet har igennem flere år ligeledes haft undervisningen i arresthuset i Kalundborg.

Med den ændrede ordning af undervisningen pr. 1. marts 2004 forventer direktoratet at de indsattes uddannelsesbehov og ønsker kan tilgodeses på tilfredsstillende vis. Med disse bemærkninger kan direktoratet henholde sig til det af arresthuset anførte.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad om at blive underrettet om resultatet af direktoratets evaluering af undervisningen i Arresthuset i Holbæk i forbindelse med den evaluering som direktoratet i januar/februar 2002 iværksatte af undervisningen i samtlige arresthuse.

Direktoratet har oplyst at direktoratet til evalueringen af undervisningen i samtlige arresthuse i januar/februar 2002 havde udarbejdet en liste med 11 punkter som en medarbejder fra direktoratet skulle afdække. De væsentligste punkter var undersøgelsen af undervisningstilbud, undervisningslokale(r), undervisningsmaterialer, forholdet mellem arbejde og undervisning, aflønning af indsatte der deltog i undervisning, og indkøb af undervisningsmaterialer.

For så vidt angår undervisningen i Arresthuset i Holbæk viser evalueringen at der tilbydes undervisning i dansk og regning/matematik. Undervisningen foregår i en celle når denne ikke er belagt (det tidligere nævnte venterum). Der kan tilbydes undervisning med pc'er. Indsatte kan deltage i såvel undervisning som arbejde. Det er endelig tilkendegivet i evalueringen at undervisningen vil kunne varetages af en lærer fra Statsfængslet i Jyderup. Dette har som nævnt ovenfor fundet sted fra 1. marts 2004. Med denne ændring af undervisningen forventer direktoratet som nævnt at de indsattes uddannelsesbehov og ønsker kan tilgodeses på tilfredsstillende vis.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 4. Lægebetjening

Jeg henstillede til arresthuset fremover at opbevare lægejournalerne i et aflåst skab, og jeg bad arresthuset om at underrette mig når denne henstilling var fulgt.

Jeg bad endvidere arresthuset om at oplyse om der var udfærdiget skriftlige retningslinjer fra lægen om journaladgangen. I benægtende fald henstillede jeg til arresthuset at foranledige at lægen udfærdigede sådanne retningslinjer, og at underrette mig når det var sket.

Arresthuset har oplyst at der i den reol hvor lægejournalerne opbevares, nu er indrettet et skab med aflåselig låge til lægejournalerne, og at et sæt retningslinjer for journaladgangen er under udarbejdelse. Disse vil blive indsendt til direktoratet når de foreligger.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 6.3. Fjernsyn mv.

Arresthusets leje for udlejning af tv-apparater til de indsatte var ifølge husordenen 7,50 kr. om dagen inklusiv antennekabel som giver adgang til Tele-Danmarks hybridnet. Inden jeg tog endelig stilling til det oplyste om tv-ordningen i Arresthuset i Holbæk, bad jeg direktoratet om en udtalelse herom.

Jeg bad tillige arresthuset om at oplyse om der (fortsat) er (stort) overskud ved tv-udlejningen.

Arresthuset har oplyst at lejen for tv højst kan indbringe 52.500 kr. inkl. moms årligt. For at denne indtjening kan nås, forudsættes det at arresthuset har 100 % kapacitetsudnyttelse hele året med de samme indsatte, idet der ikke betales leje for indsættelses- og afgangsdagen, at ingen er isolerede efter rettens bestemmelse, udelukket fra fællesskab udover 2 uger eller på anden måde er blevet fritaget for betaling af tv-leje.

I år 2003 var der indtil den 30. september indbetalt ca. 36.700 kr. i tv-leje svarende til en forventet leje på ca. 48.800 kr. for hele året hvis forudsætningerne i øvrigt fortsættes uændret.

De årlige licensudgifter er ca. 6.700 kr., og der betales årligt ca. 26.800 kr. til TDC for adgang til hybridnettet.

Endelig er der indkøbt 8 nye fjernsyn for i alt ca. 7.900 kr. De opgjorte indtægter i år 2003 fratrukket de faktiske udgifter i året betyder at der maksimalt vil være et overskud på ca. 7.400 kr. Dette anser arresthuset ikke højt, særligt henset til at overskuddet udmøntes til de indsattes velfærdsfremmende foranstaltninger.

Direktoratet har anført følgende:

”...

Direktoratet bemærker, at ifølge straffuldbyrdslovens § 58 skal en indsat have adgang til at holde sig orienteret ved avislæsning og gennem radio- og fjernsynsudsendelser. Kriminalforsorgen har således en forpligtigelse til at tilvejebringe de praktiske forudsætninger for de indsattes adgang til i alt fald dansk fjernsyn.

Direktoratet fastsatte pr. 1. marts 1999 en maksimumpris af 5 kr. om dagen for tv-udlejning i arresthusene og Københavns Fængsler.

Efter direktoratets opfattelse vil det ikke være i overensstemmelse med direktoratets fastsættelse af en maksimumpris for tv-leje, hvis et arresthus tilbyder tv-leje til 7,50 kr. per dag, uanset om dette tilbud inkluderer antennekabel med adgang til hybridnet. Direktoratet har i brev af 15. december 2003 orienteret arrestinspektøren herom og bedt arrestinspektøren om at sikre, at de af direktoratet udsendte retningslinjer om leje af tv følges. Der vedlægges kopi af brevet.

Med hensyn til direktoratets inspektion af Arresthuset i Holbæk den 12. maj 1998 bemærkes, at denne inspektion lå forud for direktoratets fastsættelse af en maksimumpris, der først blev sendt til de berørte institutioner den 16. februar 1999.

Vedrørende overskud på udlejningsordningen skal direktoratet endelig generelt bemærke, at man finder, at lejen (inden for maksimumprisen på 5,00 kr. pr. dag) bør fastsættes således, at lejeindtægten svarer til den aktuelle udgift. Det må imidlertid være acceptabelt, at der afsættes et skønnet beløb til uforudsete udgifter og til udskiftning af tv-apparater. Der vil herved kunne fremkomme et mindre overskud.”

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Ad punkt 6.5. Besøg og telefonsamtaler

Jeg anmodede arresthuset om at underrette mig om resultatet af arresthusets overvejelser om at ændre den interne regel om at der højst må ringes til fem forud godkendte numre.

Jeg bad desuden om direktoratets bemærkninger til den telefonordning som arresthuset havde.

Arresthuset har oplyst at kravet om at indsatte højst må ringe til fem personer, er fjernet, men at de indsatte fortsat skal have godkendt de telefonnumre der må ringes til.

Direktoratet har anført følgende:

”...

Direktoratet kan henholde sig hertil og skal desuden oplyse, at efter direktoratets opfattelse er det ikke i sig selv i strid med straffuldbyrdelseslovens § 57 (henholdsvis de dagældende regler om varetægtsarrestanters adgang til at telefonere), at arresthuset i de lokale regler om den praktiske gennemførelse af de indsattes adgang til at telefonere fastsætter, at de indsatte som udgangspunkt kan få godkendt et bestemt antal telefonnumre. Dette forudsætter dog

- at arresthuset, hvis en indsat anmoder om at telefonere til andre telefonnumre end de således godkendte, i hvert enkelt tilfælde foretager en konkret vurdering i overensstemmelse med straffuldbyrdelseslovens § 57 (henholdsvis reglerne om varetægtsarrestanters adgang til at telefonere),
- at de indsatte informeres om, at der i overensstemmelse med ovenstående også er mulighed for at ringe til andre end de forud godkendte telefonnumre, og
- at der i øvrigt er tale om et antal telefonnumre, der i de fleste tilfælde vil dække størstedelen af de indsattes behov for at telefonere.

Direktoratet lægger herved til grund, at en ordning, hvorved der sker en samlet godkendelse af et antal telefonnumre, som den indsatte umiddelbart ønsker at ringe til, ligesom en samlet stillingtagen til, i hvilket omfang der skal ske påhør/aflytning af telefonsamtalerne, kan bidrage til at lette den praktiske gennemførelse af de indsattes adgang til at telefonere.

Af ovenstående følger, at husordenens (dagældende) bestemmelse, om at der ikke kunne ske ændringer i de noterede numre, medmindre der var særlige grunde hertil, efter direktoratets opfattelse ikke var i overensstemmelse med straffuldbyrdelseslovens § 57.

Direktoratet har noteret sig, at arresthusets husorden nu er ændret, men har for god ordens skyld orienteret arresthuset om ovenstående.

Direktoratet har endvidere henstillet til arresthuset, at det i den nugældende husorden præciseres, at en varetægtsarrestants anmodning om at føre telefonsamtale med forsvareren i almindelighed imødekommes og at den ikke påhøres eller aflyttes, jf. varetægtsbekendtgørelsens § 76.”

Jeg har noteret mig at arresthuset har fjernet den interne regel om at der maksimalt må ringes til fem numre.

Det som direktoratet har anført, giver mig ikke anledning til bemærkninger.

Ad punkt 6.6. Talsmandsordning

Jeg bad arresthuset om at oplyse hvordan de indsatte orienteres om deres mulighed for at vælge talsmand, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 3.

Arresthuset har oplyst at det ved opslag er bekendtgjort at der er mulighed for valg af talsmand, ligesom det fremgår af den reviderede husorden. Det oplyses endvidere ved opslag hvem talsmanden er, ligesom talsmanden på samme opslag udbeder sig forslag til eventuelle emner som de indsatte ønsker forelagt på førstkommende talsmandsmøde.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Selv om jeg gik ud fra at den valgprocedure der er omtalt i aftalen af 19. februar 2002, også omfatter optælling af stemmer, gik jeg ud fra at arresthuset ville overveje at præcisere dette. Selv om det fremgår direkte af straffuldbyrdelseslovens § 34, stk. 2, at afstemningen skal være hemmelig, tilkendegav jeg at dette efter min opfattelse også burde fremgå af de interne regler. Jeg gik ud fra at arresthuset samtidig ville præcisere dette, og at arresthuset i forbindelse med disse præciseringer udtrykkeligt ville angive antallet af talsmænd der kan vælges. Jeg bad om underretning om hvad der videre skete i den anledning.

Arresthuset har oplyst at arresthuset har revideret de aftalte retningslinjer for talsmandsordningen i arresthuset. Arresthuset har vedlagt kopi af de ændrede retningslinjer.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste om at arresthuset har revideret de interne regler og indholdet heraf.

Ad punkt 6.7. Avishold mv.

Jeg henstillede til arresthuset at abonnere på (mindst) en landsdækkende avis som stilles til rådighed for de indsatte. Jeg bad om underretning om hvad der videre skete i anledning af min henstilling.

Arresthuset har oplyst at arresthuset umiddelbart efter inspektionen den 11. juni 2003 drøftede mine tilkendegivelser med de indsattes talsmand, og at arresthuset på baggrund af de indsattes ønske har tegnet abonnement på Jyllands Posten.

Direktoratet har under henvisning til at arresthuset har fulgt min henstilling vedrørende tegning af abonnement på (mindst) en avis med landsdækkende indhold, udtalt at direktoratet ikke foretager sig videre vedrørende dette spørgsmål.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Jeg anmodede arresthuset om oplysning om andelen af udlændinge i arresthuset (evt. i 2002), og om hvilken ordning arresthuset har med hensyn til udenlandske indsattes adgang til aviser på fremmedsprog.

Arresthuset har oplyst at arresthuset i år 2002 havde 18 udenlandske statsborgere indsat i arresthuset. De kom fra 12 forskellige lande og 14 havde dansk cpr-nummer.

Arresthuset har endvidere oplyst at det er aftalt med biblioteket at der efter anmodning leveres en avis på et ønsket hovedsprog. Avisen leveres med det interval den udkommer.

For så vidt angår andre, mindre sprogområder leveres avisen efter anmodning fra en lokal kiosk. Avisen betales af arresthuset og leveres så hurtigt som kiosken får den i hænde. Aviserne kan være mellem tre dage og op til en uge gamle.

Direktoratet har udtalt at direktoratet ikke har yderligere bemærkninger.

Med den bemærkning at jeg går ud fra at arresthuset orienterer de (udenlandske) indsatte om muligheden for at få aviser på fremmedsprog, har jeg noteret mig det oplyste.

Jeg bad desuden arresthuset om at oplyse om og i givet fald ca. hvor mange bøger på fremmedsprog der findes i arresthusets eget bibliotek.

Arresthuset har oplyst at arresthusets bibliotek råder over 27 udenlandske bøger fortrinsvis på engelsk og fortrinsvis kriminalromaner. I biblioteket findes desuden en fortegnelse over bøger på hovedsprogene. Disse bøger kan lånes fra hverdag til hverdag. Ønskes bøger på andre sprog, kontaktes bibliotekaren telefonisk med oplysning om, hvilken genre der ønskes og på hvilket sprog. De fremskaffede bøger bliver enten hentet på biblioteket af personalet eller medbringes af bibliotekaren ved dennes første fremmøde. Endelig er visse ambassader hjælpsomme med læsestof hvis den indsatte giver sit samtykke til at ambassaden kontaktes.

Direktoratet har udtalt at direktoratet finder ordningen tilfredsstillende og ikke har yderligere bemærkninger.

Jeg har noteret mig det oplyste som heller ikke giver mig anledning til bemærkninger.

Ad punkt 6.9. Vold mv.

Af kriminalforsorgens årsberetning for 2002 fremgår det (s. 16) at direktoratet den 30. august 2002 nedsatte en arbejdsgruppe med henblik på en særlig indsats for at nedbringe antallet af voldsepisoder og trusler mod personalet. Arbejdsgruppen forventedes at afgive indstilling i foråret 2003. Jeg bad direktoratet om at underrette mig når direktoratet havde taget stilling til arbejdsgruppens indstilling.

Direktoratet har oplyst at arbejdsgruppen afgav indstilling i marts 2003 hvorefter indstillingen blev sendt til høring på tjenestestederne. Direktoratet har gennemgået arbejdsgruppens indstilling samt høringssvarene og har i brev af 10. december 2003 (som direktoratet har vedlagt kopi af) bedt tjenestestederne udmønte en del af arbejdsgruppens anbefalinger.

Direktoratet har herved bemærket at der er en række yderligere anbefalinger, herunder omkostningskrævende anbefalinger, som afventer en nærmere vurdering og budgetmæssig afklaring før direktoratet tager stilling til udmøntningen af disse. Direktoratet forventer at tage stilling til de resterende anbefalinger i løbet af første halvår af 2004.

Direktoratet har endvidere bemærket at fængslerne i 2003 og 2004 har resultatkrav som omhandler nedbringelse af antallet af tilfælde af vold og trusler overfor ansatte.

De anbefalinger som direktoratet har bedt tjenestestederne om at udmønte, fremgår af et notat som ifølge brevet var vedlagt ved udsendelsen heraf. Jeg har ikke modtaget kopi af dette notat.

Jeg har noteret mig det oplyste og beder om kopi af det notat der var vedlagt direktoratets skrivelse af 10. december 2003.

Ad punkt 6.12. Information af de indsatte

Jeg bad arresthuset om at oplyse om husordenen var oversat – eller ville blive oversat – til engelsk.

Arresthuset har oplyst at husordenen vil blive oversat til engelsk når arresthuset har sikkerhed for at den har den korrekte form.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg meddelte arresthuset at jeg ville orientere arresthuset når jeg havde taget stilling til svaret fra direktoratet i sagen vedrørende min inspektion af Arresthuset i Sønderborg vedrørende spørgsmålet om oversættelse af husordenen til (i hvert fald) engelsk.

Som det er arresthuset bekendt, har direktoratet i skrivelse af 17. december 2003 henstillet til samtlige kriminalforsorgens institutioner at oversættelse af den gældende husorden indgår i institutionernes overvejelser i forbindelse med planlægningen af den fremtidige ressourceanvendelse. Det fremgår af brevet at det er direktoratets opfattelse at husordenen bør oversættes til engelsk selv om det for den enkelte institution kan forekomme ressourcekrævende. I en opfølgning i sagen vedrørende min inspektion af Arresthuset i Sønderborg har jeg noteret mig det oplyste.

Hvis arresthuset er i besiddelse af yderligere informationsmateriale til de indsatte, bad jeg om oplysning om hvad det drejer sig om.

Arresthuset har oplyst at arresthuset ikke mener at have mere informationsmateriale af generel karakter til de indsatte end det som jeg allerede har modtaget.

Direktoratet har udtalt at direktoratet ikke har yderligere bemærkninger hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 6.14. Køkkenfaciliteter

Jeg noterede mig det oplyste om at arresthuset fandt det hensigtsmæssigt hvis der kunne indrettes et tekøkken, når de bygningsmæssige forhold hindrer at der kan indrettes køkken som kan godkendes til tilberedning af egentlige måltider. Jeg anmodede arresthuset om at oplyse hvad der videre skete vedrørende ønsket om etablering af et tekøkken.

Arresthuset har oplyst at arresthuset fortsat har ønske om at der etableres et tekøkken til de indsatte. Da en medarbejder fra direktoratet med særlig bygningsfaglig viden har tilkendegivet at der er muligvis kan bygges et arbejdsrum mv. i den vestvendte gård, er der åbnet nye muligheder for tekøkkenets placering som kræver nærmere overvejelser. Etablering af et arbejdsrum vil måske frigive kapacitet i kælderetagen som kan anvendes til etablering af tekøkken og andre fællesfaciliteter for de indsatte.

Arresthuset har oplyst at arresthuset forventede at forelægge ideerne for en medarbejder fra direktoratet den 19. november 2003. Hvis ideerne ikke umiddelbart ville blive afvist, vil der blive udarbejdet konkret forslag til etablering af tekøkken, og arresthuset vil ansøge direktoratet om midler hertil.

Direktoratet har tilføjet at der den 19. november 2003 blev afholdt bygnings- og vedligeholdstilsyn ved kriminalforsorgens tilsynsførende arkitekt. Arresthuset har fejlagtigt antaget at tilsynet den 19. november 2003 skulle udføres af den medarbejder som i arresthusets brev af 19. november 2003 er betegnet som direktoratets bygningsfaglige konsulent. Der er som følge heraf endnu ikke udarbejdet et egentligt projekt eller indsendt ansøgning til direktoratet om særbevilling til etablering af tekøkken.

Jeg har noteret mig det oplyste og beder om oplysning om hvad der videre sker i sagen.

Ad punkt 8.6 Forhørsvidner

Jeg bad direktoratet om en udtalelse om arresthusets anvendelse af arrestforvareren som vidne i forhørssager.

Arresthuset har telefonisk over for direktoratet oplyst at arbejdsopgaverne i den tidligere arrestforvarers tid var fordelt således at overvagtmasteren forestod forhørene. Arrestforvareren fungerede indimellem som vidne på samme måde som enhver anden ansat i arresthuset. Der var ikke tale om at sagerne udfald blev forelagt arrestforvareren, hverken før eller efter forhøret.

Direktoratet har udtalt at direktoratet på baggrund af det af arresthuset oplyste ingen bemærkninger har til at (den tidligere) arrestforvarer har fungeret som vidne.

Da arrestforvareren er den øverst ansvarlige daglige leder af arresthuset, bør arrestforvareren efter min opfattelse ikke fungere som vidne i disciplinærsager, medmindre der ikke er andre personalemedlemmer til stede, og den indsatte ønsker forhøret gennemført med arrestforvareren som vidne. Da jeg må forstå at denne fremgangsmåde ikke længere anvendes i arresthuset, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Ad punkt 8.8.1. Protokollen

Jeg bad arresthuset om en udtalelse vedrørende overholdelse af kravet om at der skal anvendes fortløbende paginering af de udskrifter der indsættes i (forhørs)protokollen.

Arresthuset har meget beklaget at kravet er blevet overset i forbindelse med forhørsdelens implementering i det edb-styrede Klientsystem. Den tidligere procedure er nu genetableret, dog således at der anvendes et ringbind til forhørsprotokol, og siderne der indsættes, stemples med fortløbende sidenumre.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg udtalte at det er beklageligt at der ikke er en lodret streg i de to sager hvor notatet fylder mere end en side, og hvor sidste side ikke er udfyldt helt. Jeg gik ud fra at arresthuset fremover er opmærksom på kravet om en lodret streg når en side i notatet ikke udfyldes helt.

I sagen vedrørende min inspektion af Arresthuset i Helsingør har direktoratet bekræftet at de formkrav der følger af disciplinærstrafbekendtgørelsen og disciplinærstrafvejledningen, fortsat er gældende – også ved anvendelsen af Klientsystemets forhørsdel. Direktoratet har endvidere oplyst at det ikke er muligt efterfølgende at ændre i et forhørsnotat der er udfærdiget i Klientsystemet. Hvis der konstateres fejl i et forhørsnotat der er afsluttet og gemt, må der derfor gøres et notat herom i personjournalen, og dette notat bør printes ud og opbevares sammen med forhørsudskriftet i protokollen. Jeg har på denne baggrund bedt direktoratet om at oplyse om kravet i disciplinærstrafvejledningens pkt. 10 om markering med en lodret streg når en side i notatet ikke udfyldes helt, fortsat er gældende.

Når jeg har modtaget svar fra direktoratet, vil jeg underrette arresthuset herom.

Ad punkt 8.8.2. Indholdet af notatet

Jeg anmodede arresthuset om en udtalelse vedrørende spørgsmålet om klagevejledning i forhørssagen; det var ikke i forhørsnotatet angivet at den indsatte er orienteret om klageadgangen til Direktoratet for Kriminalforsorgen (nr. 5), og da Klientsystemet indeholder en fortrykt angivelse heraf, synes der at være tale om at dette var slettet fra notatet.

Arresthuset har beklaget at det ikke fremgår af forhørsnotatet at den indsatte er orienteret om klageadgangen og herunder givet klagevejledning. Forhørslederen har oplyst at den indsatte har fået denne information.

Direktoratet har henholdt sig hertil. Direktoratet er samtidig gået ud fra at arresthuset for fremtiden vil være opmærksom på at det skal fremgå af notatet at der er givet klagevejledning.

Jeg er enig i at det er beklageligt at der ikke er notat om klagevejledningen i sagen. Ligesom direktoratet går jeg ud fra at arresthuset for fremtiden er opmærksom på at der skal gøres notat herom (det stemples automatisk på udskrifterne fra Klientsystemet).

Ad punkt. 8.9. Begrundelse

I forhørssagen var der ikke angivet nogen bevisbedømmelse, men på baggrund af den indsattes forklaring – som den indsatte trak tilbage – blev der truffet afgørelse om at overføre den indsatte til andet arresthus. Tidligere i forhørsnotatet (umiddelbart efter indsattes forklaring) er det anført at forhøret afsluttes, og at sagen overgives til politiet. Jeg anmodede arresthuset om at oplyse om det skulle forstås sådan at arresthuset foretog en bevisbedømmelse og på dette grundlag traf afgørelse om at overføre den indsatte til andet arresthus.

Arresthuset har den 16. december 2003 telefonisk overfor direktoratet oplyst at der skal ses bort fra arresthusets svar på dette spørgsmål i arresthusets udtalelse af 19. november 2003. Arresthuset har samtidig oplyst at arresthuset har foretaget en bevisbedømmelse i relation til spørgsmålet om overførsel, idet arresthuset har valgt at lægge afgørende vægt på den indsattes første forklaring om at mobiltelefonen var købt af en ansat i arresthuset. Arresthuset har beklaget at arresthuset ikke har gjort notat herom. Arresthuset har videre oplyst at der i den konkrete sag ikke var hjemmel til at træffe beslutning om overførsel til andet arresthus, og at arresthuset i stedet burde have ikendt den indsatte en

disciplinærstraf for besiddelse af mobiltelefonen. Arresthuset har beklaget den skete fejl.

Direktoratet har henholdt sig til det som arresthuset har oplyst og beklaget. Direktoratet har i den forbindelse lagt til grund at arresthuset ikke har fundet grundlag for overførsel med henblik på at hindre undvigelse mv. jf. straffuldbyrdslovens § 26, nr. 6.

Jeg har noteret mig det oplyste, herunder at arresthuset har beklaget at have truffet afgørelse om overførsel uden at have hjemmel hertil i det konkrete tilfælde.

Ad punkt 8.11. Konfiskation

Jeg anmodede arresthuset om at oplyse om den pågældende fængselsfunktionær som så vidt ses havde truffet afgørelse om konfiskation i den bødeforlægssag hvor der var oplysning herom, var bemyndiget til at træffe afgørelse om konfiskation. Sagen vedrørte en afsoner hvor arresthuset har kompetence til at konfiskere, men oplysningen om konfiskation fremgik ikke af forlægget, men alene af den underliggende rapport. Jeg bemærkede i den forbindelse at det, hvis der reelt ikke havde været tale om konfiskation, men inddragelse under behandlingen af spørgsmålet om konfiskation, jf. konfiskationsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, i den underliggende rapport ikke burde have være angivet at der var tale om konfiskation.

Arresthuset har oplyst at det alene er arrestforvareren eller dennes stedfortræder der har kompetence til at konfiskere over for afsonere. Arrestinspektøren har påtalt anvendelsen af ordet "konfiskeret" i rapporten og endvidere indskærpet vigtigheden af at anvende de rigtige termer i rapporter.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste, og at der således ikke var tale om konfiskation, men om inddragelse af ulovlige genstande. Selv om det ikke fremgår af forlægget, eller i

øvrigt hvad der skete med det inddragne, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Ad punkt 8.12.   Kompetence

Jeg bad arresthuset om oplysning om hvorvidt der internt (skriftligt) er fastsat retningslinjer for udøvelsen af disciplinærmyndigheden (jf. direktoratets vejledning nr. 11991 af 29. juni 2001 om adgangen til intern delegation i kriminalforsorgens institutioner). I givet fald bad jeg om kopi heraf.

Jeg bad endvidere om at få oplyst hvilket tilsyn institutionens leder fører med disciplinærstrafområdet.

Arresthuset har vedlagt kopi af de lokale regler om delegation af 6. juli 2001. Det fremgår heraf at arrestforvareren eller dennes stedfortræder er bemyndiget til at træffe afgørelse i disciplinærsager, herunder om anbringelse i forhørscele, og om konfiskation.

Om tilsyn har arresthuset oplyst at institutionens leder eller den han bemyndiger dertil, fører tilsyn med arresthusets disciplinærstrafområde. Den 8. december 2003 har arresthuset telefonisk supplerende over for direktoratet oplyst at tilsynet i praksis foregår således at arrestinspektøren i forbindelse med kasseeftersynet to gange årligt gennemgår disciplinærsagerne.

Direktoratet har oplyst at direktoratet har gjort arresthuset opmærksom på at arrestinspektøren bør inddrages under behandlingen af sagen hvis der i den konkrete sag er tvivl om hvad der kan anses for bevist og ikke bevist, eller om hvilke bestemmelser der kan anses for overtrådt, jf. disciplinærstrafvejledningens punkt 2. Direktoratet har i øvrigt henholdt sig til det som arresthuset har oplyst.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Punkt 9. Opfølgning

Jeg har bedt om oplysninger vedrørende spørgsmålet om etablering af tekøkken, jf. pkt. 6.14. Jeg afventer i øvrigt orientering vedrørende pkt. 2.3.4. og kopi af et notat, jf. pkt. 6.9. og jeg vil senere underrette arresthuset om direktoratets svar i sagen vedrørende min inspektion af Arresthuset i Helsingør, jf. pkt. 8.8.1.

Punkt 10. Underretning

Denne rapport sendes til arresthuset, Politimesteren i Holbæk, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i arresthuset.

Lennart Frandsen
Inspektionschef